

Raadsinformatiekrant

NOVEMBER 2018

THEMA

INTEGRAAL BELEIDSPLAN

Sociale Dienst
Drechtsteden

Samen werken
aan zelfstandigheid

“EEN GOEDE BALANS TUSSEN MAATSCHAPPELIJK RESULTAAT EN FINANCIËN”

Op 4 december gaan we in een Carroussel Integraal met elkaar in enkele workshops in gesprek over de koers in het sociaal domein. We krijgen de mogelijkheid om informatie op te halen en een beeld te vormen van belangrijke dilemma's in het sociaal domein op het gebied van integraal werken en zelfredzaamheid. De opgaves in het sociaal domein zijn niet simpel, en we hebben geprobeerd deze problematiek helder en duidelijk weer te geven.

‘We’ zijn op weg naar een regionale sociale visie. ‘We’ impliceert gezamenlijkheid en samenwerking en zo zie ik dit proces ook. Visie is papier en heeft alleen zeggingskracht als er draagvlak is voor de uiteindelijke keuzes. Het is de weg naar de visie toe die een visie draagvlak kan geven en ervoor zorgt dat we gezamenlijk voor deze visie gaan staan op regionaal, maar ook op lokaal niveau. Dat betekent ook dat er binnenkort een open uitnodiging ligt bij de lokale raden om over dit regionaal beleidsplan in gesprek te gaan.

De besluiten die we uiteindelijk moeten nemen om tot een sociale visie te komen zijn niet makkelijk. Er is een wankel evenwicht tussen de inwoner die ondersteuning bieden waar hij (of zij) recht op heeft en/of die hij nodig heeft en de financiële kosten-batenontwikkelingen in het sociaal domein. We moeten ons ervan bewust zijn dat de keuze realistisch zal moeten zijn en dat we ons over beide aspecten

goed moeten laten informeren. Ik pleit voor een zorgvuldige afweging tussen financiële en inhoudelijke belangen. Het financieel perspectief is helder en niet rooskleurig. Tegelijkertijd past ondersteuning op basis van de Wmo niet altijd in een rekenmachine. Die twee werelden zullen beiden hun plek moeten krijgen in het plan.

Pieter Paans
Wethouder Gemeente Papendrecht

*Ik pleit voor een zorgvuldige
afweging tussen financiële en
inhoudelijke belangen.*

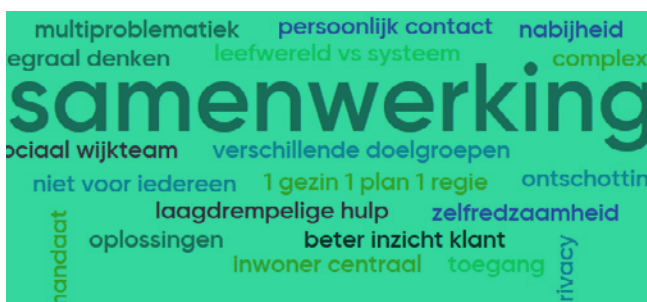
ZELREDZAAMHEID
ONDER DE LOEP

4

5

IN GESPREK MET
ANKE VERKADE-BOSMA
VAN VIVENZ

7

INTEGRAAL DENKEN
EN WERKEN

8

SAMEN KIJKEN WAT WERKT
EN WAT BETER KAN

KEUZES MAKEN OVER
BELEID EN FINANCIËN

9

10

NIEUWS

ZELFREDZAAMHEID onder DE LOEP

In aanloop naar het nieuwe beleidsplan 2019 - 2022, onderzocht de themagroep Zelfredzaamheid het begrip zelfredzaamheid. Beleidsmedewerkers Lenne van de Merwe en Khadija el Hajri: "We hebben ervaringen uit de praktijk van de afgelopen vier jaar geïnventariseerd. Aan de hand daarvan kunnen we zien wat het effect van ons beleid is op de zelfredzaamheid van inwoners." Collega beleidsmedewerker Leonie de Zoete vult aan: "Ook kijken we wat de wetenschap zegt over de ontwikkeling van zelfredzaamheid."

” Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de ondersteunde kracht van mantelzorg maximaal is benut.

SCHAARSTE

Het beleidsplan voor 2015-2018 was gestoeld op het versterken van de eigen kracht van onze inwoners en hun omgeving (zie kader, red.). Zowel uit de praktijk als uit de literatuur blijkt dat dat passend is voor een grote groep inwoners. Maar niet iedereen is zelfredzaam of kan terugvallen op een eigen netwerk", vertelt Leonie. "De gedragswetenschap leert bijvoorbeeld wat de impact is van 'schaarste' op het functioneren van de hersenen en het gedrag van mensen. Langdurig gebrek aan tijd en/of geld zorgen voor stress. Het zicht op de lange termijn verdwijnt en op den duur neemt zelfs het mentale vermogen van mensen af. En daarmee dus ook de zelfredzaamheid", legt Lenne uit. Dit vraagt dus ook een andere manier van kijken en werken.

MANTELZORG

Lenne: "In de praktijk zien we allerlei factoren die de zelfredzaamheid en het doen-vermogen verminderen. Twee veel voorkomende factoren zijn bijvoorbeeld: geldzorgen en multi-problematiek. Welke doelgroepen niet zelfredzaam zijn, is niet te zeggen. We kunnen alleen risicogroepen aanwijzen zoals: GGZ-cliënten, (licht) verstandelijk beperkten en dementerenden." Leonie: "Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de ondersteunde kracht van mantelzorg vaak al maximaal is benut als men een beroep doet op een maatwerkvoorziening. Dit betekent dus dat we in die gevallen niet meer dan nu al het geval is een beroep kunnen doen op iemands netwerk als het gaat om zelfredzaamheid."

NIEUW BELEIDSPLAN

Leonie: "Maar wat kunnen we dan wel doen? Hoe ver moet de overheid gaan om het gebrek aan zelfredzaamheid te compenseren? Wat is daarvoor nodig?" Lenne vult aan: "Ook een terechte vraag is: hoeveel aandacht moeten we besteden aan het versterken en het behoud van iemands zelfredzaamheid, wat mag het kosten? En hoe houden inwoners zoveel mogelijk de regie over hun eigen traject? Deze vragen vormen de basis voor het beleidsplan Sociaal Domein voor de periode 2020 tot en met 2023.

DECENTRALISATIE

In 2015 stond de verzorgingsstaat onder grote financiële druk. Het zorg- en ondersteuningsstelsel moest anders. Gemeenten kregen grotere verantwoordelijkheden via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet op de jeugdzorg (Wjz) en de Participatiewet. In onze regio hebben we de decentralisaties afzonderlijk van elkaar ingeregeld. De maatwerkvoorzieningen Wmo en de Participatiewet vallen onder de Sociale Dienst Drechtsteden, terwijl de algemene Wmo-voorzieningen lokaal zijn geregeld. Het Drechtstedelijk Wmo-beleid (2015-2018) is een co-productie van gemeenten, Sociale Dienst Drechtsteden en Wmo-adviesraden en gaat uit van de eigen kracht van inwoners en hun omgeving.

Anke Verkade-Bosma: *‘Er zijn grenzen aan de participatiemaatschappij’*

Ook in deze raadsinformatiekrant laten we een van onze partners aan het woord. Vivenz is een organisatie voor maatschappelijke dienstverlening die actief is in 17 gemeenten, waaronder de Drechtsteden-gemeenten. Inwoners kunnen er terecht voor professionele ondersteuning bij problemen op het gebied van het persoonlijk of maatschappelijk functioneren. Anke Verkade-Bosma is sinds 2016 bestuurder bij Vivenz. Ze is te spreken over de samenwerking met de regio Drechtsteden, maar heeft duidelijke ideeën over hoe het nog beter kan.

De kracht van Vivenz-professionals is volgens Anke een brede, generalistische aanpak. Anke: “Die aanpak helpt ons om zo laagdrempelig, onafhankelijk en dicht mogelijk bij de mensen te staan. We zetten daarbij ook ervaringsdeskundigen in om vrijwilligers op te leiden. Dat gaat in goed overleg met de lokale sociale teams, waarin onze maatschappelijk werkers zitten. Ervaringsdeskundigen hebben zelf kwetsbare situaties achter de rug en kunnen dus van daaruit helpen. Dat werkt. Maar er zijn grenzen aan de participatiemaatschappij. Het vraagt onderhoud. Het is niet een kwestie van een vrijwilliger één keer trainen. De gemeente zou hierbij structureler kunnen ondersteunen.”

TOENAME VAN DE KWETSBAARHEID

Daarbij speelt mee dat, volgens Vivenz-medewerkers, casussen de laatste vijf jaar zwaarder zijn geworden. Anke: “De kwetsbaarheid neemt toe, onder andere door de ambulantisering en het complexer worden van de maatschappij. Ik zie een groep in de samenleving afhaken en daar maak ik me zorgen over. De doelstellingen van de gemeente zijn goed, maar er zou veel meer vanuit de klant geleerd kunnen worden. Professionals en inwoners moeten relevante casussen kunnen opschalen, zodat bestuurders beter inzicht krijgen in de knelpunten en het beleid beter kunnen laten aansluiten op de praktijk. Voor mij spelen daarbij verschillende niveaus van integraliteit een rol. De integraliteit naar de klant toe, waarbij allerlei professionals een stukje integraliteit op zich nemen. Daarnaast heb je de integraliteit tussen het medisch en het sociaal domein. En als derde hebben we te maken met de lokale en landelijke wetten die daar achter hangen. Vanuit die integraliteit moeten we samen nadenken over een duurzaam steunsysteem en daarbij veel meer kijken naar de maatschappelijke kosten in brede zin. Creatief en over de schotten heen. Het kan volgens mij namelijk echt goedkoper, zonder dat de klanten daar de dupe van worden. Integendeel. Ik zie in veel gevallen een win-win situatie. Dat baseer ik op allerlei voorbeelden uit de praktijk.”

STRESS-SENSITIEVE AANPAK

In meer dan de helft van de gevallen die Vivenz-medewerkers tegenkomen speelt schuldenproblematiek een belangrijke rol. Anke: “Op dat punt komen we de SDD bijna dagelijks op de werkvloer tegen. Voor die groep wordt al veel gedaan, maar volgens mij niet altijd in de goede volgorde. Het stressniveau van deze mensen wordt juist nog verhoogd, door in sommige gevallen te dreigen met kortingen op uitkeringen en door een ingewikkeld toeslagenstelsel. Dat moeten we proberen te voorkomen. Ik ben voorstander van stress-sensitieve hulpverlening. Omarm bijvoorbeeld de behoeften piramide van Maslow bij het stellen van prioriteiten. Wil je deze mensen weer op de rit krijgen, dan zullen we met z’n allen eerst rust moeten creëren op het financiële vlak. Daar ligt één van de mooie uitdagingen voor de SDD en organisaties als Vivenz.”

SPANNINGSVELD

Hulpverleners willen maatwerk bieden. Maar aan de andere kant verwacht de gemeente dat gelijke gevallen min of meer gelijk behandeld worden en dat geld goed en transparant besteed wordt. Anke: “Daar zit een spanningsveld. Ik zie gemeenten waarin het onze professionals heel veel tijd kost om per inwoner onderbouwingen te schrijven, binnen uitgebreide ondersteuningsplannen. Begrijp

me goed, ik ben niet voor het afschaffen van regels en protocollen; die hebben we hier bij Vivenz natuurlijk ook. Maar je moet wel met z’n allen goed scherp houden wat het doel van bepaalde regels is en er bij uitzondering gemotiveerd van af kunnen wijken. Verder vind ik het belangrijk om samen de ethische kant in de gaten te houden, bijvoorbeeld bij de vroegsignalering van betalingsachterstanden. Raadslieden en gemeenteambtenaren zouden zich bij alles wat ze aan regelgeving voorstellen goed moeten afvragen hoe ze het zelf zouden vinden als ze met die regels te maken zouden krijgen. In de schuldsanering belanden kan jou en mij ook overkomen. Het mooie van de samenwerking met de SDD vind ik dat hier steeds meer aandacht voor is.”

GEMEENTE ALS KENNISPARTNER

Anke juicht het toe dat de gemeenten en de regio steeds meer aan data-analyse doen. Anke: “De gemeente mag van mij nog meer een kennispartner zijn. Het zou mooi zijn als meer cijfers openbaar worden. Dan kunnen organisaties als Vivenz nog scherper krijgen wat de problemen zijn, wat de verschillen zijn tussen gemeenten en waar we ons op moeten focussen. Zo kunnen we straks met z’n allen ook veel beter evalueren of iets een succes is geweest of niet. Dat is volgens mij waar de maatschappelijke winst zit in de samenwerking met de regio.”

behoeftepiramide van Maslow

“De kwetsbaarheid neemt toe, onder andere door de ambulantisering en het complexer worden van de maatschappij.”

INTEGRAAL DENKEN *en* WERKEN

Het is een veelgehoorde kreet, dat integraal denken. En dat is niet voor niets. Organisaties en hun professionals zien er de meerwaarde en noodzaak van in. Tegelijkertijd bestaat vaak nog onduidelijkheid over wat het begrip precies inhoudt. Om meer grip te krijgen op het concept en de mogelijkheden en beperkingen ervan, is de Sociale Dienst Drechtsteden in de literatuur gedoken en in gesprek gegaan met de partners waarmee wordt samengewerkt. In dit artikel brengen we u graag op de hoogte van de bevindingen uit die exercitie.

TERUG IN DE TIJD NAAR 2015

De veronderstelling bij de decentralisaties die in 2015 hebben plaatsgevonden, was dat de gemeente de zorg en ondersteuning van inwoners door haar nabijheid effectiever en efficiënter kon organiseren en dat die verschuiving van verantwoordelijkheden ten goede zou komen aan een integrale dienstverlening in het sociaal domein. Op basis van de literatuurstudie en de gesprekken met partners is inmiddels duidelijk dat de praktijk weerbarstiger is. Hoe dat dan komt? Onder andere door het feit dat de Rijksoverheid nog niet alle randvoorwaarden heeft geschapen waarbinnen

het integraal werken vorm zou kunnen krijgen. Zo verschillen de wetten in het sociaal domein nogal van elkaar qua toon: daar waar de Participatiewet een streng karakter kent, is de Wet maatschappelijke ondersteuning meegaander van aard. Professionals geven aan dat dit in de praktijk weleens voor fricties zorgt.

MAAR WAT IS INTEGRAAL WERKEN DAN?

Op basis van de literatuurstudie en de gesprekken is de volgende definitie geformuleerd: “Een wijze van dienstverlening waarbij verschillende problemen rond een persoon, gezin of huishouden door twee of meer actoren in samenhang worden opgepakt, waarbij een gezamenlijk doel wordt nagestreefd.” In deze definitie zijn twee perspectieven van integraal werken samengevoegd: het perspectief van de inwoner en het perspectief van organisaties. De eerste invalshoek gaat over het centraal stellen van de problematiek van de inwoner, om vervolgens te bezien hoe de ondersteuning rondom deze inwoner (of het gezin) zo goed mogelijk kan worden georganiseerd. De tweede invalshoek is organisatieel van aard: hoe kunnen wij als organisaties zowel horizontaal (met

elkaar) als verticaal (binnen de eigen organisatie) integraler werken?

HET REGIEVRAAGSTUK

Een vraagstuk dat onlosmakelijk verbonden is aan integraal werken, gaat over de regiefunctie. Wie is aan zet als het gaat om het houden van overzicht over de totale ondersteuning rondom een inwoner of gezin? Is dat de inwoner zelf? En wat als deze inwoner daar niet toe in staat is? Wie treedt dan op als regisseur? Deze vragen raken ook aan het thema zelfredzaamheid. Veel van de professionals geven aan dat het met name aan het sociaal wijkteam is om die regiefunctie te vervullen. Daarbij is het bouwen van een vertrouwensrelatie tussen inwoner en professional ontzettend belangrijk, zo geeft o.a. de Cliëntenraad Werk en Inkomen aan.

INTEGRAAL DENKEN

Integraal werken begint bij integraal denken. Dit vraagt van raden, organisaties en professionals een cultuuromslag: organisaties en professionals moeten de ruimte krijgen, maar het ook aandurven om voorbij de eigen grenzen te denken én te handelen. Uiteindelijk gaat het om de vraag hoe de inwoner zo goed mogelijk kan worden geholpen.

SAMEN *kijken* WAT WERKT EN WAT BETER KAN

Voor het regionale beleidsplan, zijn we aan het onderzoeken hoe kennis een rol kan spelen in onze dienstverlening”, zegt Hanna Lenitz, beleidsmedewerker bij Sociale Dienst Drechtsteden. “Kennis is een breed begrip. Het gaat dan bijvoorbeeld ook over ervaringen van onze klanten. En hoe we die kunnen gebruiken om de hulpverlening te verbeteren.”

GELIJKWAARDIGHEID

“Kennis is ontzettend belangrijk. Niet alleen bij het vaststellen van ons beleid. Maar ook om samen met gemeenten, maatschappelijke partners én klanten te bepalen wat wel en wat niet werkt. Daarom willen we zowel met onze gemeenten, partners als klanten een gelijkwaardige kennisrelatie opbouwen. De ervaringen van klanten zijn heel leerzaam, omdat zij als geen ander weten wat beter kan. Zo zijn we bij schuldhulp een project gestart om via WhatsApp te communiceren met jongeren, omdat zij aangaven vaak geen beltegoed te hebben.”

VERTROUWEN

“Onze focus op een gelijkwaardige klantrelatie heeft alles te maken met vertrouwen. Niet vanuit de overheid opleggen wat iemand moet doen, maar juist veel meer samen met de klant kijken wat hij nodig heeft. Dat is ook de reden dat we geen balies meer hebben. Het maakt de drempel om hulp te vragen een stuk lager. Een ander mooi voorbeeld zijn onze Adviseurs Geldzaken. Iedereen kan bij hen terecht voor hulp, bijvoorbeeld bij het aanvragen van toeslagen. Sinds hun start in februari hielpen zij al 800 mensen. De reacties zijn ontzettend positief. Het is heel laagdrempelig en nuttig omdat klanten zélf leren hoe zij hun geldzaken goed kunnen regelen.”

DATAGEDREVEN WERKEN

“In het sociale domein stijgen de kosten. We moeten steeds meer doen met dezelfde middelen. Daarom moeten we snel-

ler, efficiënter en integraler gaan werken. Ook met gemeenten en maatschappelijke partners. Onderlinge kennisdeling en ruimte bieden voor innovatieve ideeën zijn daarbij heel belangrijk. Zo lopen er in de regio projecten om data uit verschillende bronnen/ van verschillende organisaties te combineren.

GEDRAGSKENNIS

“Een ander voorbeeld is ‘werken met gedragskennis’. Dit gaat over het gedrag van mensen en hoe je die kennis kunt gebruiken bij het maken van een beleid. Dus bijvoorbeeld: hoe zorgen organisaties dat klanten hun documenten op tijd inleveren, zodat de uitkeringen van klanten niet hoeven te stoppen? Of hoe worden mensen met schulden bereikt die brieven niet open durven te maken?”

Met kennis en ervaringen van klanten en professionals kunnen we onze dienstverlening dus steeds beter maken. Maar er is nog genoeg werk aan de winkel. Zo werken we op dit moment nog niet echt samen met universiteiten of andere kennispartners. Hopelijk gaat dat in de toekomst veranderen.”

*De ervaringen van klanten
zijn heel leerzaam, omdat
zij als geen ander weten wat
beter kan.*

KEUZES *maken* OVER BELEID EN FINANCIËN

Een nieuw beleidsplan vraagt om goed afgewogen beleidskeuzes, maar ook om financiële keuzes. Helemaal in het licht van de stijgende kosten in het Sociaal Domein. “Die kosten nemen jaarlijks met 4 procent toe ten opzichte van de inkomsten vanuit het Rijk. Daarnaast zijn er gezamenlijke ambities tussen Rijk en gemeenten afgesproken waarvoor op dit moment onvoldoende middelen beschikbaar komen. Daarom is het goed dat er een nieuw beleidsplan komt, waarin we ook aandacht besteden aan onze financiën”, zegt Bart Kool, afdelingshoofd Middelen bij de Sociale Dienst Drechtsteden.

EIGEN MIDDELEN

“Tegenover de stijgende kosten in het sociaal domein, staat gelukkig ook een lichte stijging van de Rijksvergoeding. Helaas is die met 1% wel een stuk minder groot dan de stijging van de kosten van 5% per jaar. Dit betekent dat bij een gelijkblijvende stijging in de vraag en aanbod gemeenten jaarlijks 3 tot 4 miljoen euro meer te financieren hebben dan ze vanuit het Rijk ontvangen. Ook andere onderdelen binnen het sociaal domein, zoals Jeugd en de Sociale Werkvoorziening, hebben groeiende tekorten. Het sociaal domein omvat ongeveer 40% van de gemeentelijke begroting, daarmee legt dit domein een steeds groter beslag op de totale gemeentelijke middelen.

TRAP OP, TRAP AF

“De belangrijkste oorzaken van de stijgende kosten binnen het sociaal domein zijn de bevolkingsgroei, de vergrijzing en het feit dat van ouderen wordt verwacht dat ze steeds langer thuis blijven wonen. Verder is er nieuw kabinetsbeleid, zoals het nieuw abonnementstarief WMO, dat leidt tot extra kosten. Helaas stijgt de vergoeding van het Rijk niet altijd mee. Sterker nog: als de inkomsten van het Rijk door een nieuwe economi-

sche crisis dalen, daalt de gemeentelijke vergoeding mee. Dit noemen we het ‘trap op, trap af-mechanisme’. Zo’n daling is extra problematisch omdat de kosten van het sociaal domein tijdens een crisis juist stijgen, door een toename van de armoede en de sociale problematiek.” De bijstand (BUIG) kent een eigen systematiek die wel meebeweegt met de economie waarop ook een tekort is.

OPTIES AFWEGEN

Volgens Bart is het dus zaak dat we de komende periode focus aanbrengen in de doelstellingen en bepalen welke budgetten we hiervoor over hebben. Daaruit volgen een aantal vraagstukken:

- Hoe groot moet het totale budget voor het sociaal domein zijn?
- Moeten er ook aparte budgetten (schotten) komen voor de verschillende onderdelen?
- De inkomsten en uitgaven van gemeenten lopen niet jaarlijks gelijk. Willen we meerjarige doelstellingen & financieel kader waarin we sparen (reserves) in goede tijden voor toekomstige slechtere tijden?
- Hoe verdelen we de tekorten en overschotten tussen gemeenten (solidariteit)?

“Aan al deze opties zijn politieke keuzes, waaraan voor- en nadelen zijn, verbonden. Daarover kunnen alleen de gemeenteraden van de Drechtsteden en de Drechtraad een uitspraak doen”, besluit Bart.

Het is goed dat er een nieuw beleidsplan komt, waarin we ook aandacht besteden aan onze financiën.

Website live:

WWW.SOCIAALBELEIDDRECHTSTEDEN.NL

Op de website www.sociaalbeleiddrechtsteden.nl kunt u de laatste ontwikkelingen volgen rondom het nieuwe integrale beleidsplan voor het sociaal domein in de Drechtsteden. Deze website is toegankelijk voor raadsleden, maatschappelijke partners en burgers en wordt regelmatig van nieuwe informatie voorzien.

BIJEENKOMST WMO, HOE NU VERDER?

Op 5 november is door de regionale Wmo adviesraad (Wet maatschappelijke ondersteuning) een bijeenkomst georganiseerd in het gemeentehuis in Papendrecht. 'Wmo, hoe nu verder?' was het centrale thema van de bijeenkomst. Naast Wmo-raadsleden waren er ook raadsleden en lokale ambtenaren uit de verschillende Drechtsteden aanwezig.

Peteke Feijten van het Sociaal en Cultuur Planbureau heeft tijdens deze bijeenkomst een beeld gegeven van de evaluatie van de HLZ (Hervorming Langdurige zorg). Bij deze evaluatie is de veranderde zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking in kaart gebracht. De presentatie van Peteke Feijten is te vinden op de website www.sociaalbeleiddrechtsteden.nl.

Tijdens deze avond is besproken welke thema's belangrijk zijn om mee te nemen in het sociale beleidsplan voor de Drechtsteden. Wij ontwikkelen in opdracht van de raad en samen met stakeholders een regionale visie op het sociaal domein die we vervolgens vertalen naar uitvoeringsplannen. De volgende speerpunten zullen meegenomen worden in de volgende fase:

- Toegankelijkheid laaggeletterden
- Participatie voor mensen met een beperking of psychiatrische problematiek
- Aandacht voor preventie en toegankelijkheid
- Bevorderen van transparantie en verminderen van complexiteit
- Zorgen voor verbinding, zoals de communicatie tussen lokaal en regionaal
- Aandacht voor jongeren van 17-23 jaar

MEEDENKONTBIJT *met* MAATSCHAPPELIJKE PARTNERS

Op 20 november werd in het Meetinghouse in Dordrecht een meedenkontbijt georganiseerd voor maatschappelijke partners in de Drechtsteden. Ruim dertig deelnemers gingen met elkaar het gesprek aan rondom drie thema's: zelfredzaamheid, integraal werken en kennispartner.

Doel van het meedenkontbijt was om de input van maatschappelijke partners mee te nemen in de nieuw te ontwikkelen regionale visie op het sociaal domein. Het was goed te zien dat de partners, net als de SDD, inzien dat de klant en niet de organisaties met hun eigen belangen, centraal moet staan. Een ander veelgehoord geluid kwam van vrijwilligersorganisaties. In veel beleidsplannen wordt een belangrijke rol toegedicht aan vrijwilligers in het sociaal netwerk van inwoners. En terecht. Vrijwilligers komen vaak bij mensen thuis en ontwikkelen hiermee een waardevolle vertrouwensband. Vrijwilligersorganisaties zouden om die reden vaker als horizontale samenwerkingspartner gezien en behandeld willen worden. En zo zijn er nog meer inzichten verkregen die als waardevolle input dienen voor het nieuwe integrale beleidsplan.

DENKDINER

Op dinsdag 27 november heeft een Denkdiner plaatsgevonden. Meer dan dertig bestuurders van maatschappelijke partners en wethouders uit het sociaal domein gingen met elkaar in gesprek over het versterken van de samenwerking in de regio.

Website live:

WWW.SOCIAALBELEIDDRECHTSTEDEN.NL

Op de website www.sociaalbeleiddrechtsteden.nl kunt u de laatste ontwikkelingen volgen rondom het nieuwe integrale beleidsplan voor het sociaal domein in de Drechtsteden. Deze website is toegankelijk voor raadsleden, maatschappelijke partners en burgers en wordt regelmatig van nieuwe informatie voorzien.

Sociale Dienst
Drechtsteden

**Samen werken
aan zelfstandigheid**